

UNIwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

BALCANICA POZNANIENSIA

Acta et studia
XXX

Czasopismo założone z inicjatywy
Prof. Włodzimierza Pająkowskiego

POZNAŃ 2023
Wydział Historii UAM

Kolegium Redakcyjne

Damir Agičić (Zagrzeb), Ilona Czamańska (Poznań), Marius Diaconescu (Bukareszt),
Kazimierz Dopierała (Poznań), Emir O. Filipović (Sarajewo), Ion Ieremia (Kiszyniów),
Kazimierz Iłski (Poznań), Miloš Luković (Belgrad), Nikola Minov (Skopje), Jędrzej Paszkiewicz (Poznań),
Zdzisław Pentek (Poznań), Albina Drançolli Ramadani (Prisztina), Wojciech Sajkowski (Poznań),
Annemarie Sorescu Marinković (Belgrad), Irena Stawowy-Kawka (Kraków) Witold Szulc (Poznań),
Hacer Topaktaş Üstüner (Stambuł), Lilia Zabolotnaia (Kiszyniów)

Adres Redakcji

Wydział Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
61-614 Poznań, ul. Uniwersytetu Poznańskiego 7

Redaktor prowadzący
Jędrzej Paszkiewicz

Redaktorzy Działów

Ilona Czamańska, Emilia Ivancu, Wojciech Sajkowski, Zdzisław Pentek

Redaktorzy tekstów angielskich
Jakub Sajkowski, Dorian Soboltyński

Recenzenci

Damir Agičić (Zagrzeb), Eduard Baidaus (Alberta), Konrad Bobiatyński (Warszawa),
Magdalena Bogusławska (Warszawa), Jacek Bonarek (Piotrków Trybunalski), Tadeusz Czekalski (Kraków),
Marius Diaconescu (Bukareszt), Jarosław Dudek (Zielona Góra), Maciej Franz (Poznań),
Anna Jagiełło-Szostak (Wrocław), Sali Kadria (Tirana), Ewa Kocój (Kraków), Anna Kotłowska (Poznań),
Andrzej Krzak (Częstochowa), Marzanna Kuczyńska (Poznań), Mirosław Leszka (Łódź),
Miloš Luković (Belgrad), Agim Mamuti (Tirana), Aliye Fatma Mataraci (Sarajewo),
Srdjan Mičić (Belgrad), Dariusz Milewski (Warszawa), Olimpia Mitric (Suczawa), Ewa Nowicka (Warszawa),
Maria Pandevska (Skopje), Florin Pintescu (Suczawa), Krzysztof Popek (Kraków),
Magdalena Rekcć (Łódź), Mariana Stamova (Sofia), Sławomir Szczesio (Łódź),
Hacer Topaktaş Üstüner (Stambuł), Victor Tvircun (Bukareszt),
Mariola Walczak-Mikołajczakowa (Poznań), Piotr Wróbel (Kraków), Dariusz Wybranowski (Szczecin),
Lilia Zabolotnaia (Kiszyniów), Piotr Żurek (Bielsko-Biała)

Okładka

Agnieszka Juraszczyk

Skład

Hanna Kossak-Nowocień

Wydanie publikacji finansowane przez Wydział Historii
Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

© Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Wydział Historii UAM, Poznań 2023

ISBN 978-83-67284-33-2

ISSN 0239-4278

ISSN 2450-3177 (on-line)

Druk

PERFEKT — Gaul i wspólnicy sp.j., ul. Skórzewska 63, 60-185 Skórzewo

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

Błażej Cecota, <i>Powstanie Abbasydów i jego następstwa w ujęciu Teofanesa Wyznawcy. Część II</i>	7
Zofia A. Brzozowska, Mirosław J. Leszka, <i>The Byzantine Chronicles of Symeon Magister and Logothete (10th cent.) and John Zonaras (12th cent.) in the Literatures of the Southern and Eastern Slavs</i>	23
Zdzisław Pentek, <i>O cesarzowych Cesarstwa Łacińskiego (1204–1261) (4). Berengaria z Léonu</i>	43
Piotr Wróbel, <i>Rebellion on Hvar Island (1510–1514): People’s Revolt or Venetian Manipulation?</i>	53
Ilona Czamańska, <i>Ottoman Supremacy and the Political Independence of the Balkan and Central European States</i>	73
Lilia Zabolotnaia, <i>On the Ratio of the Main Agricultural Sectors in the Urban Economy of the Principality of Moldavia (the End of the 16th Century – Beginning of the 18th Century)</i>	91
Zbigniew Hundert, <i>Structure of the Cavalry Group of the Crown Standard-bearer Mikołaj Hieronim Sieniawski, Stationed in Moldavia after the Battle of Khotyn (Chocim) in 1673</i>	109
Yevhen Horb, <i>Military Cartography of Serbian Lands during the Last Austro-Turkish War (1788–1791)</i>	121
Marzanna Kuczyńska, <i>Żywot świętej Paraskiewy-Petki Tyrnowskiej w damaskinie berlińskim. Aspekt genologiczny i tematyczny</i>	137
Maria Pandevska, <i>Considerations on the Acculturation Process in the Light of Research on Macedonian Emigration to the Principality and Kingdom of Bulgaria (A Case Study)</i>	153
Sylwia Nowak-Bajcar, <i>O tym jak się „dusza narodu na wzór ojczystych okolic nastraja” Ojczyzna wyobrażona w dyskursach o kształtowaniu belgradzkiej zieleni miejskiej okresu międzywojennego</i>	171
Ivan Milec, Josip Jagodar, <i>The Choice of Citizens or the Regime? Local (Self-) Government in the Kingdom of Yugoslavia 1929–1941: A Case Study of the Slavonski Brod District</i>	187
Tadeusz Czekalski, <i>Balkan Orthodox Churches in Soviet Union Policy (in the First Years after the Second World War)</i>	207
Mateusz Sokulski, <i>Między upamiętnieniem a manipulacją. Obóz koncentracyjny w Jasenovacu w serbskiej pamięci i przestrzeni publicznej na przełomie lat 80. i 90. XX wieku</i>	225
Mirella Korzeniewska-Wiszniewska, <i>Ne davimo Beograd (Serbia) jako przykład miejskiego ruchu społecznego nowej fali</i>	249

ARTYKUŁY IUS VALACHICUM

Ela Cosma, <i>A Historiographical Survey of “Ius Valachicum” among Romanians and Vlachs</i>	271
---	-----

Jędrzej Paszkiewicz, <i>Social and Economic Determinants of the Wallachian Settlement in Thessaloniki in the 19th and Early 20th Centuries</i>	315
Ewa Kocój, Łukasz Kocój, <i>Osady aromańskie w górach południowego Pirynu — odtwarzanie dziedzictwa kulturowego pasterskiej społeczności (II)</i>	331

RECENZJE

Lucian Boia, <i>Scurtă istorie a dezastrelor naturale. Epidemii, cutremure și dereglări climatice</i> , București, Humanitas, 2020, 137 pp. (<i>Miguel Ángel Gómez Mendoza</i>)	359
Dejan Djokić, <i>A Concise History of Serbia</i> , Cambridge: Cambridge University Press, 2023, 542 pp. (<i>Mirko Savković</i>)	366
Dominika Gapska, <i>Women, Church, State. Cults of the Female Saints in the Writings of Serbian Orthodox Church</i> , Wydawnictwo «scriptum», Cracow 2021, 207 pp. (<i>Antony Hoyte-West</i>)	371
Średniowieczne herezje dualistyczne na Bałkanach. Źródła greckie, przekład Anna Maciejewska, opracowanie i komentarz Jan Mikołaj Wolski, redakcja naukowa Georgi Minczew, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2023, ss. 208+2 nlb. (Series Ceranea tom 11) (<i>Zdzisław Pentek</i>)	375
Tijana Vuković, <i>Regaining the Yugoslav Heritage vs. Culture Crisis Regaining the Past. Yugoslav Legacy in the Period of Transition: The Case of Formal and Alternative Institutions of Art and Culture in Serbia at the End of the 20th and the Beginning of the 21st Century</i> , Wydawnictwo DiG, Warsaw–Bellerive-sur-Allier 2022, ss. 343 (<i>Jędrzej Paszkiewicz</i>)	377

OMÓWIENIA

Wojciech Sajkowski, <i>XXII Balcanicum, Miejsca pamięci i polityka historyczna w Europie Południowo-Wschodniej</i> , Poznań, 20–21 X 2023 r.	385
--	-----

CONTENTS

ARTICLES

Błażej Cecota, <i>The Abbasid Revolution and Its Aftermath in the Chronicle of Theophanes the Confessor: Part Two</i>	7
Zofia A. Brzozowska, Mirosław J. Leszka, <i>The Byzantine Chronicles of Symeon Magister and Logothete (10th cent.) and John Zonaras (12th cent.) in the Literatures of the Southern and Eastern Slavs</i>	23
Zdzisław Pentek, <i>On the Empresses of the Latin Empire (1204–1261) (4): Berengaria of Léon</i>	43
Piotr Wróbel, <i>Rebellion on Hvar Island (1510–1514): People's Revolt or Venetian Manipulation?</i>	53
Iłona Czamańska, <i>Ottoman Supremacy and the Political Independence of the Balkan and Central European States</i>	73
Lilia Zabolotnaia, <i>On the Ratio of the Main Agricultural Sectors in the Urban Economy of the Principality of Moldavia (the End of the 16th Century – Beginning of the 18th Century)</i>	91
Zbigniew Hundert, <i>Structure of the Cavalry Group of the Crown Standard-bearer Mikołaj Hieronim Sieniawski, Stationed in Moldavia after the Battle of Khotyn (Chocim) in 1673</i>	109
Yevhen Horb, <i>Military Cartography of Serbian Lands during the Last Austro-Turkish War (1788–1791)</i>	121
Marzanna Kuczyńska, <i>The Life of Saint Paraskeva-Petka of Tarnovo in “Berlin Damaskin”: The Genological and Thematic Aspect</i>	137
Maria Pandevska, <i>Considerations on the Acculturation Process in the Light of Research on Macedonian Emigration to the Principality and Kingdom of Bulgaria (A Case Study)</i>	153
Sylwia Nowak-Bajcar, <i>About How “the Soul of the Nation Tunes in on the Model of Its Native Surroundings”: Imagining the Homeland in Discourses on Shaping Belgrade's Urban Greenery in the Interwar Period</i>	171
Ivan Milec, Josip Jagodar, <i>The Choice of Citizens or the Regime? Local (Self-) Government in the Kingdom of Yugoslavia 1929–1941: A Case Study of the Slavonski Brod District</i>	187
Tadeusz Czekalski, <i>Balkan Orthodox Churches in Soviet Union Policy (in the First Years after the Second World War)</i>	207
Mateusz Sokulski, <i>Between Commemoration and Manipulation: The Concentration Camp in Jasenovac in Serbian Memory and Public Space in the Late 1980s and Early 1990s</i>	225
Mirella Korzeniewska-Wiszniewska, <i>Ne davimo Beograd (Serbia) As the Example of the New Wave Urban Movement</i>	249

ARTICLES: IUS VALACHICUM

Ela Cosma, <i>A Historiographical Survey of “Ius Valachicum” among Romanians and Vlachs</i>	271
---	-----

Jędrzej Paszkiewicz, <i>Social and Economic Determinants of the Wallachian Settlement in Thessaloniki in the 19th and Early 20th Centuries</i>	315
Ewa Kocój, Łukasz Kocój, <i>Aromanian Settlement in the Pirin Mountains (the Southern Part): Restoring the Cultural Heritage of Pastoral Community (II)</i>	331

REVIEWS

Lucian Boia, <i>Scurtă istorie a dezastrelor naturale. Epidemii, cutremure și dereglări climatice</i> , București, Humanitas, 2020, 137 pp. (<i>Miguel Ángel Gómez Mendoza</i>)	359
Dejan Djokić, <i>A Concise History of Serbia</i> , Cambridge: Cambridge University Press, 2023, 542 pp. (<i>Mirko Savković</i>)	366
Dominika Gapska, <i>Women, Church, State. Cults of the Female Saints in the Writings of Serbian Orthodox Church</i> , Wydawnictwo «scriptum», Cracow 2021, 207 pp. (<i>Antony Hoyte-West</i>)	371
Średniowieczne herezje dualistyczne na Bałkanach. Źródła greckie, przekład Anna Maciejewska, opracowanie i komentarz Jan Mikołaj Wolski, redakcja naukowa Georgi Minczew, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2023, ss. 208+2 nlb. (Series Ceranea tom 11) (<i>Zdzisław Pentek</i>)	375
Tijana Vuković, <i>Regaining the Yugoslav Heritage vs. Culture Crisis Regaining the Past. Yugoslav Legacy in the Period of Transition: The Case of Formal and Alternative Institutions of Art and Culture in Serbia at the End of the 20 and the Beginning of the 21st Century</i> , Wydawnictwo DiG, Warsaw–Bellerive-sur-Allier 2022, pp. 343 (<i>Jędrzej Paszkiewicz</i>)	377

REPORTS

Wojciech Sajkowski, <i>XXII Balcanicum, Memorial Places and Politics of Memory in the South-East Europe</i> , Poznań, October 20 th –21 st , 2023	385
---	-----